

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Концептуальні засади та інструменти податкового
планування**

Рівень вищої освіти – третій (доктор філософії)

Освітня програма Облік і оподаткування

Спеціальність D1 Облік і оподаткування

Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право

Затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування,
Протокол № 8 від 02 грудня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Концептуальні засади та інструменти податкового планування
Викладач (-і)	Лещук Г.В., д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування
Контактний телефон викладача	+38(067)2559984
Е-mail викладача	halyna.leshchuk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний та заочний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЄКТС, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/d923b1a91ae568e6236b
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій: https://koia.pnu.edu.ua/hrafik-provedennia-konsultatsij/
2. Анотація до курсу	
Навчальна дисципліна передбачає освоєння теоретичних знань та набуття практичних навичок щодо організації та методики здійснення податкового планування вітчизняними суб'єктами господарювання.	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні сучасної системи знань з теорії і практики оцінки податкового навантаження, планування податкових розрахунків на майбутній період та пошуку методів їх оптимізації.</p> <p>Завдання навчальної дисципліни «Концептуальні засади та інструменти податкового планування»:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) вивчення теоретико-методичних основ податкового планування; 2) дослідження організаційних аспектів впровадження системи податкового планування суб'єкта господарської діяльності; 3) засвоєння основних принципів обґрунтування господарських рішень з урахуванням факторів оптимізації податків та податкових ризиків; 4) опанування навичками самостійної розробки проекту податкового планування суб'єкта господарської діяльності. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><i>Компетентності:</i></p> <p>Вміння генерувати ідеї та розв'язувати складні завдання в обліку й оподаткуванні через самостійні дослідження з науковою новизною.</p> <p>Здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу та синтезу інформації з різноманітних джерел.</p> <p>Розв'язання проблем галузі на основі наукового світогляду, принципів академічної доброчесності та професійної етики.</p> <p>Здатність формулювати дослідницькі питання, проводити емпіричні розвідки та гарантувати високу якість наукових результатів.</p> <p>Вміння оцінювати вплив облікових процесів на соціально-економічне середовище та прогнозувати тенденції розвитку сфери.</p> <p><i>Програмні результати навчання:</i></p> <p>Володіння сучасним методологічним апаратом у сфері обліку, аудиту та оподаткування для проведення досліджень світового рівня.</p> <p>Глибоке розуміння галузевих принципів та їхня практична імплементація у науковий пошук та освітній процес.</p> <p>Розробка проектів, спрямованих на трансформацію наявних знань та створення нових професійних практик із врахуванням економічних і соціальних чинників.</p>	

5. Організація навчання				
Обсяг курсу – 90 год.				
Вид заняття		Загальна кількість годин		
лекції		16		
практичні		14		
самостійна робота		60		
Ознаки курсу				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни	
III	D1 Облік і оподаткування	другий	вибіркова	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема, план		Кількість годин		
		лекція	практичне заняття	самостійна робота аспіранта
Тема 1. Прогнозування і планування податкових надходжень 1. Зміст понять «податкове планування», «податкове прогнозування», «планування податкових надходжень». 2. Роль податкових надходжень у формуванні державного та місцевих бюджетів України. 3. ДПС України: функції, повноваження, цілі.		2	2	8
Тема 2. Податкове планування в системі управління суб'єктом господарської діяльності 1. Планування сум податкових платежів на майбутній період. 2. Місце податкового планування в системі планування діяльності суб'єкта господарювання. 3. Принципи та цілі податкового планування. 4. Правові межі податкового планування. 5. Оцінка податкового навантаження на підприємство. 6. Оцінка ефективності податкового планування.		2	2	8
Тема 3. Оптимізація податкових платежів підприємства 1. Характеристика методів оптимізації податків та зборів. Критерії податкової оптимізації. 2. Бухгалтерський облік як інструмент оптимізації податкових платежів і уникнення технічних проблем податкового планування. 3. Податкова оптимізація податку на прибуток. 4. Податкова оптимізація податку на додану вартість. 5. Податкова оптимізація податкових платежів, пов'язаних з виплатою доходів найманим працівникам.		2	2	8
Тема 4. Світовий досвід податкового планування та оптимізації податкових платежів 1. Спеціальні економічні зони як спосіб оптимізації податкових платежів. 2. Податкове планування із застосуванням офшорних компаній. 3. Упровадження плану BEPS та інші міжнародно-правові засоби захисту публічних інтересів від агресивного податкового планування. 4. Автоматичний обмін інформацією про фінансові рахунки за стандартом CRS.		2	2	8

<p>Тема 5. Податкове планування податку на прибуток</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Податок на прибуток підприємств: сутність і значення. Платники податку на прибуток. 2. Порядок визначення об'єкту оподаткування: визначення та склад доходів, склад витрат та порядок їх визнання. 3. Особливості податкового планування податку на прибуток. 4. Трансфертне ціноутворення та його вплив на податкове планування. 	2	2	8
<p>Тема 6. Податкове планування податку на додану вартість</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Податок на додану вартість як форма непрямого оподаткування. 2. Суть податку на додану вартість, його призначення та ставки. 3. Платники податку на додану вартість, вимоги щодо обов'язкової реєстрації. 4. Об'єкт оподаткування і податкова база. 5. Операції, звільнені від оподаткування. 6. Податковий кредит. Податкове зобов'язання. 7. Порядок визначення суми податку, що підлягає сплаті або відшкодуванню з Державного бюджету України, строки проведення розрахунків. 8. Основні аспекти електронного адміністрування податку на додану вартість. 9. Порядок ведення Єдиного реєстру податкових накладних. Податкова декларація з податку на додану вартість. 	2	2	8
<p>Тема 7. Податкове планування податку на доходи фізичних осіб та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Податок на доходи фізичних осіб: платники, об'єкти оподаткування, база оподаткування. 2. Податкові агенти. Податкові соціальні пільги. 3. Особливості оподаткування окремих видів доходів. Неоподатковувані доходи. Податкова знижка. 4. Особливості нарахування та сплати військового збору. Особливості податкового планування податку на доходи фізичних осіб. 5. Особливості податкового планування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ). Платники, база нарахування ЄСВ. Порядок обчислення і сплати ЄСВ. 	2	2	8
<p>Тема 8. Ефективність податкового планування</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шляхи оптимізації податкового планування державою та підприємством. 2. Ефективність оподаткування. 3. Ефективність податкового планування. 4. Ефективність податкового планування податку на прибуток. Порівняння загальної та спрощеної системи оподаткування для вибору ефективної системи оподаткування. 5. Вибір ефективної системи оподаткування на сільськогосподарських підприємствах. 	2	-	4
Разом	16	14	60

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Система оцінювання 100 бальна: бали накопичуються за різні види робіт протягом навчального процесу, а підсумкова залікова оцінка виставляється на останньому практичному занятті.</p> <p>Зараховано – “відмінно” (90-100 балів) – здобувач демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>Зараховано – “добре” 70-89 балів) – здобувач демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках;</p> <p>Зараховано – “задовільно” (50-69 балів) – здобувач володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;</p> <p>Незараховано – “незадовільно” (менше 50 балів) – здобувач не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p> <p>Система оцінювання навчальної дисципліни включає два види контролю: поточний і підсумковий.</p> <p>Накопичення балів здобувачем освіти під час вивчення дисципліни проводиться у такому співвідношенні:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поточне оцінювання – 65 балів (усні відповіді, розв’язання практичних ситуацій, тести, контрольна робота); - самостійна робота – 35 балів (індивідуальне завдання та тести КСР). <p>За кожен вид робіт здобувач освіти отримує оцінку в 100 бальній шкалі.</p> <p>Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем (див. “Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника”, URL: https://surl.li/wmmuhb ; “Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника” URL: https://surl.li/dxovqb).</p>
Практичні заняття	<p>Практичне заняття проводиться з метою формування у аспірантів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов’язує теоретичне навчання і практичну сторону з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань аспірантів.</p> <p>Під час практичних занять аспірант отримує оцінки за результатами усних відповідей, доповідей, дискусій, розв’язування практичних ситуацій (задач), тестування тощо.</p> <p>Оцінки за практичні заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.</p>
Самостійна робота	<p>Загальний обсяг годин самостійної роботи аспіранта, що відводиться на вивчення дисципліни складає 60 годин.</p> <p>Аспірантам пропонується виконання протягом семестру завдань, які розміщені у Системі дистанційного навчання університету (https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/d923b1a91ae568e6236b).</p> <p>Також відповідно до графіку навчального процесу в період контролю за самостійною роботою аспірант проходить тестування на платформі дистанційного навчання.</p>

<p>Методи навчання</p>	<p>Наочні методи навчання - ґрунтуються на візуальному сприйнятті інформації для полегшення вивчення навчального матеріалу (використання ілюстрацій, графіків, схем, мультимедійних матеріалів (презентації, відео).</p> <p>Інтерактивні методи навчання - ґрунтуються на принципі зворотного зв'язку, коли здобувач освіти отримує відповіді, зауваження та поради щодо певної проблематики від викладача чи одногрупників; коли здобувачі освіти взаємодіють між собою, а викладач виступає координатором та наставником, а також стежить за дотриманням навчальних та етичних норм (відповіді на запитання та опитування думок здобувачів освіти, кейс-стаді, дискусії, мозковий штурм, ігровий метод).</p> <p>Практичні методи навчання - передбачають виконання задач та вправ), які спрямовані на розвиток навичок і практичного застосування знань.</p> <p>Інноваційні методи навчання - поєднують інтерактивні та комп'ютерні технології. Серед інноваційних методів навчання використовуються: компетентісний метод, проектно-дослідницький метод, використання інформаційно-комунікаційних технологій та діджитал-інструментів. Зокрема інструменти Google, програми Canva, Prezi, Kahoot, Mentimeter.</p> <p>Методи дистанційного навчання - ґрунтуються на використанні інформаційних технологій, в т.ч. університетської авторської системи дистанційного навчання (https://d-learn.pnu.edu.ua), платформ для організації відеоконференцій: Zoom Video Communications, Google Meet.</p>
------------------------	--

7. Політика курсу

Письмові роботи: здобувач повинен самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Здобувач опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання у визначений для контролю самостійної роботи період згідно графіку навчального процесу.

Академічну заборгованість здобувач здає відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими в університеті правилами.

Академічна доброчесність: очікується, що здобувачі будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/> .

Списування під час контрольних робіт та екзамену є недопустимими. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише для виконання он-лайн тестування. Для обчислень можна використовувати калькулятор.

Відвідування занять: відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному форматі відповідно до встановлених університетом правил.

Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях. Політика щодо дедайннів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (на 20% менше).

Неформальна освіта: у здобувачів є можливість отримати додаткові бали до підсумкової оцінки, пройшовши онлайн курси на платформі Coursera, Prometheus (чи інших рекомендованих кафедрою обліку і оподаткування: URL: <https://koia.pnu.edu.ua/platformy-dlia-neformalnoi-osvity/>). Слід враховувати, що приймаються сертифікати, які розширюють знання з дисципліни «Контроль якості аудиту». Попередньо здобувач освіти повинен погодити коректність обраного курсу (написавши лист на електронну адресу: halyna.leshchuk@cnu.edu.ua).

Результати неформальної освіти визнаються згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (URL: <https://surl.li/xpiocw>).

При використанні технологій штучного інтелекту студенти повинні дотримуватись «Рекомендацій щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти» (URL: <https://surl.li/zntjjk>).

8. Рекомендовані ресурси

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI з наступними змінами та доповненням : сайт Верховної ради України URL.: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> .
2. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану : Закон України від 15 березня 2022 р. № 2120-IX : сайт Верховної ради України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20> .
3. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо адміністрування окремих податків у період воєнного, надзвичайного стану: Закон України від 7 01 квітня 2022 р. № 2173-IX : сайт Верховної ради України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2173-20> .
4. Кузь В. І. Податкова система: навч. посіб. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 240 с.
5. Основи оподаткування: навч. посібник / О. Фрадинський. Львів : Новий Світ-2000, 2025. 340 с.
6. Податкова система: практикум: навч. посібник / О. Легостаєва, Н. Гнип. Львів : Новий Світ-2000, 2025. 228 с.
7. Податкове планування та основи податкової оптимізації : навчальний посібник / Я. В. Самусевич, А. В. Височина. Суми : Сумський державний університет, 2021. 344 с.
8. Томнюк Т. Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.
9. Греца Я.В. Зміст, правові засоби та межі податкового планування зарубіжний досвід та українська практика : монографія. Ужгород : ТОВ "РІК-У", 2020. 420 с.
10. Ковшун Н. Е., Шило Ж. С. Реформування податкової системи в умовах інноваційного розвитку України: колективна монографія за ред. Л. М. Мельник, Частина 1. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020, 246 с.
11. Волощук М. Г., Матьола І. І., Карабін Т. О., Білаш О. В. Становлення та розвиток податкової системи України : монографія. Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2021. 172 с.
12. Біляк Ю. В., Тітенко З. М. Податкова система: навчальний посібник. К.: НУБіП України, 2021. 634 с.
13. Олейнікова Л. Г., Долженко І. І. Удосконалення податкового контролю в Україні на основі реалізації інструментів плану BEPS та автоматичного обміну інформацією. Наукові праці НДФІ, 2020. Вип. 3. С. 79-94. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npndfi_2020_3_6.
14. Ховрак І. В., Вовк Д. О. Податкове планування в системі обліково-управлінського інформаційного простору. Облік і фінанси, 2020. № 4. С. 75-81. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2020_4_13.
15. Шкроміда Н.Я., Лещук Г.В. (2025) Податкова система України в умовах воєнного стану: виклики для бізнесу та адаптація облікових систем. *Український економічний часопис*. № 10. С. 142-147. DOI: 10.32782/2786-8273/2025-10-22
16. Савків У.С., Лещук Г.В., Монюк Б.Р. (2025). Взаємозв'язок бізнес-планування та управління витратами підприємства в умовах кризового періоду для збереження конкурентоспроможності та прийняття ефективних управлінських рішень. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2 (21). С. 443-451. <https://doi.org/10.15330/apred.2.21.443-451>
17. Лещук Г.В., Шкроміда Н.Я., Івасюк Н.Б. (2025). Сучасний стан правового регулювання фінансової відповідальності за порушення податкового законодавства. *Наукові перспективи*. № 5(59). С. 851-867. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-5\(59\)-851-866](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-5(59)-851-866)
18. Лещук Г.В., Шкроміда Н.Я. (2025). Підходи до оптимізації податкового навантаження в системі ефективного податкового планування. *Актуальні питання економічних наук*. № 10. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15331655>
19. Шкроміда Н.Я., Лещук Г.В. (2025) Управління податковими зобов'язаннями підприємства: обліково-аналітичний аспект. *Сталий розвиток економіки*. № 2(53). С. 318-323. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-43>

21. Лещук Г.В., Івасюк Н.Б. (2025) Вплив податкової політики на конкурентоспроможність торговельних підприємств. *Ефективна економіка*. №3. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.3.15>

22. Лещук Г.В., Савків У.С. (2023) Аналіз податкової політики України в умовах воєнного стану. *Актуальні питання у сучасній науці*. № 10 (16). С. 42 – 55. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-10\(16\)-42-55](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-10(16)-42-55)

Викладач _____

_____ Лещук Г.В.